

ket helyezünk el. Régi megczátolhatatlan igazság az, hogy a fogoly helyes és oly módon való telettetése, hogy a kamarákban tartott vad alkalmas tenyészanyagúl szolgáljon, *leginkább annak gondos etetésétől függ* — mondja egy tapasztalt szakember (Vadászlap) igen helyesen. Ennek tekintetéből tehát arra kell ügyelnünk, hogy ahhoz hasonló eledelt kapjon, mint a milyent magának szabad állapotban keres. Tudva, hogy a fogoly szabad állapotban szemet és rovarot eszik, de kivált télen zöldet és nyersert is csipéget, a mi táplálékánál némileg a vizet pótolja s tavasszal egész szervezetének tisztításául szolgál: arra kell ügyelnünk, hogy a kamarában tartott fogolynak nyújtott táplálék is ezen kívánalmaknak megfelelően és pedig azért, mert a csupán szemennel telettetett fogoly, ha tavasszal zöldelő vetésre kerül, ennek mohón nekiesik és hasmenésben vagy elvész, vagy annyira elgyengül, hogy vagy igen későn, vagy éppen nem párosodhatik. — Rovar télen nem igen jön s így csak a száraz szemről és zöld, vagy nyers tápszerekről szólhatunk. Tudjuk, hogy a fogolynak legkedvesebb eledele a vad mohar magja s hogy köles, czirok és búza, vagy egyéb gabonaműveket csak akkor keresi, ha fűmaghoz nem igen jut; minthogy azonban a táplálék változtatása a helyes tartásnak egyik főtenyezője, a kamarában való etetést is ezen alapra kell fektetnünk. Maggal telt vadmohar rendelkezésünkre nem igen állván, e helyett oly időben kaszált takarmány-mohart használ-

tolhatjuk. Erre né. ve legalkalmasabbak a czikekre vagdalt káposzta és répa-fajok. A friss táplálék nyújtását akkép kell intézni, hogy az elzárt vad, a száraz mellett, nyersert is mindig találjon az udvaron; különben igen mohón reá kap, mi a t:1 elején nem kívánatos, míg ellenben tavasz felé, midőn a fogoly szabadban is leginkább zölddel táplálkozik, természetének a kamarában is megfelel. — *A fázánok kiteleltetésénél* ugyanazon elvek érvényesülnek, mint azt a foglyoknál előadtam. A rendes, lehetőleg azonban változatos táplálék mellett fődolog a tisztaság; valami különös elbánást azonban a fázánok átteleltetése nem igényel s e tekintetben felesleges volna némely könyvek nagy részletességgel kiczirkalmazott tantételeit követni. A mi a táplálékot illeti, a kamarákban átteleltetett szárnyas vadat általában mindenütt szemes eledellel, u. m. kukoricza, árpa, zab, búza, rozs stb. szokták etetni. A tisztán szemes eledelre szorított vad azonban tapasztalás szerint könnyen megbetegszik, elsatnyul, sőt el is pusztulhat; ha tehát azt akarjuk, hogy a fázán, általában a telettetésre bekamrázott szárnyas vad, jól átteleljen és a következő tavasszal a fajfentartás czéljának és rendeltetésének eredményesen megfelelhessen, úgy okvetlenül olyan eledelket is kell nyújtanunk a szemes eledelen kívül, a melyekkel a szabadban is táplálkozni szokott, t. i. növényi (s ha csak lehetséges, állati) anyagokat, így a répa-szeleteket és káposzta-leveleket. A legjobb táplálék minden bizonynyal a tiszta búza és

kukoricza répa-szeletekkel, vagy pedig zöldséggel kombinálva; ha módunk van benne, a fázán-eledel közé apró szemű babot és fehér borsót is elegyíthetünk, valamint egyéb

termény-féléit is, a főszűlyt azonban a már kiemelt ételneműre kell fektetni. Az eledelét szélesen kell a földre szórni, hogy lehetőleg minden egyes fázán az eledelhez férjen; hogy pedig a tiszta friss víznek hiányozni sohasem szabad, arról beszélni is fölösleges. L. K.

A gróf Dessewffy-féle kakasmezül fázán-tyúk.

jünk, melynek czimere már kifejlett, de magja tökéletesen megérve még nincs. Egyébiránt a száraz takarmányt mindig szalmájában vagy sásában s a mennyire lehet, laza kötésű csomókban nyújtjuk s hogy a fogoly kotorászó természete is kielégíthessék, búza-töröket és széna-murvát is szórjunk részükre. Az ily módon szórt táplálék, a száraz vagy nedves időjárás szerint, minden másod harmadnap eltisztítandó és frissel cserélendő fel, mely alkalommal az udvar kiséprendő és száraz homokkal betérítendő. Ha az udvar egyik-másik helyét fű, vagy kicsirázott gabona verné fel, ez megahagyandó; szalmás gabona különben, kivált zord időben és erős havazások alkalmával, magába a kamarába is helyezendő. — A foglyoknak nyújtandó nyers, vagy zöld táplálék telettetésükben főtenyező lévén, annak mikénti és mily arányban való nyújtására kellő gondot és figyelmet kell fordítanunk. Miután a téli táplálék ezen része leginkább a nyáron bőven felszedett rovarokat és vizet pótolni van hivatva s az emésztő szervek kellő fentartására szolgál, de a fogoly főeledelét nem, vagy csak szükségben képezi, az elzárt foglyok etetését úgy kell berendezni, hogy fő táplálékukat száraz eledel képezze, de e mellett valami zöldet, vagy nyersert mindig találjanak. E végre legczélszerűbb, ha könnyű, sekély ládikákba már kora őszszel búza-csut, vagy rostaalját kezdünk vetni s ezt mindaddig, míg csak lehet, sőt fagygyal istállóban is folytatjuk; e módon a kamarában telelendő vadnak legkedvesebb s legtermészetesebb zöld eledelét nyújthatjuk. Miután azonban nagy mennyiségben befogott vadat gabona-vetéssel ellátni nehéz, ezt más zöld táplálékkal is pó-

A kanróka mint családapa.

T. Szerkesztőség! Tisztelettel reflektálva »A Természet« XIII. számában tett felszólításunkra, mely a rókkák életviszonyaival ismerős és ezt illetőleg eredeti tapasztalati adatokkal bíró szakemberekhez intéztetett, bátor vagyok a kérdésre vonatkozó tapasztalataimat és megfigyeléseimet az alábbiakban rendelkezésükre bocsájtani. Igenis, a kanróka a párosodási időn túl is együtt marad nőstényével; egyugyanazon rókalyukban tartózkodnak, sőt gyakran együtt tartják vadászati kirándulásukat is, ami az egymáshoz való ragaszkodásnak, rekte jó házastársi viszonyoknak kétségtelen bizonyítéka. Hogy pedig a kanróka nem csak párja, hanem ivadékaik iránt is a legönzetlenebb apai vonalozommal viseltetik s azok táplálása és nevelésében is igen tevékeny részt vesz, — erre nézve özőnét a bizonyítékoknakhozhatnám fel s hozhatna fel ilyeneket bizonyára minden hivatásos vadász, kiknek több alkalmuk van a rókkák életét megfigyelni, mint némely szecsessziós zoológiát csináló czikkíró uraknak, kik eredeti tapasztalatok híján czifra természeti históriák higondolásában gyakorolják magukat az igazi tudomány megbecsülhetlen kárára, a köz-tudat félrevezetése s egyben a valódi szaktudós zoológusok mérhetetlen bossuságára is, épen mint a mostani esetben. — Megemlítem még a felvetett kérdés lényegére vonatkozólag, hogy a kanróka nem csak saját ivadékaik iránt viseltetik a legmelegebb szülői érzellemmel, hanem az örökbefogadásra is nagyon hajlandó. Sokszor tapasztaltam ugyanis, hogy az elpusztított szülőknak helyébe lépett s az idegen ivadékat örökbe fogadta, táplálta és nevelte, sőt veszély

esetén el is vezette azokat valamely új otthonba. Gyakran előfordult az, hogy a nőstényrökát elfogván, a kanróka a fiatalokat elszóktette. — Tudjuk, hogy a nőstényröka néha 9—11 kölyköt is vet és vaddús vidéken érhető, hogy azokat a kan nélkül is eltarthatná; — ámde vadszegény vidéken nagyon is szüksége van a kan segítségére, hogy a család szükségét ne szenvedjen, — és az apa a legnagyobb buzgósággal meg is felel ez iránybani szülei kötelemeinek, amiről egy kis utánanézés révén könnyű meggyőződést szerezni. — Persze, ha a kanróka kölykezés előtt elpusztult, hiába várjuk a lyukhoz — s így azt gondolhatná az ember, hogy a rókaapa hűtelen családjához s a fiak nevelésében stb. nem vesz részt. Volt eset, hogy egész nap lest álltam s nem jött egy öreg sem a lyukhoz, — de este biztosan eljöttek s érdekes, hogy az öregek közül, amelyik előbb érkezett s veszélyt érzett, ugatással értesítette a másikat. — Szóval megczáfolhatlan tény az, hogy a kanróka a legjobb családapa, szereti, ápolja, eteti, sőt alkalmilag meg is védelmezi családját. Vadászüdvözzettel! *Perbál*, 1901. márczius 3.

Kormány Mihály,
magy. kir. erdőáltiszt.

*

T. Szerkesztőség! Reflektálva »*A Természet*« XIII. számában közzétett felhívásukra, tapasztalataim alapján én is mindenben osztom ama nézetet, hogy a kanróka egyike a leghűségesebb, legragaszkodóbb s leggondosabb családapáknak az állatok között. Táplálja fiait, de sőt a kölykezés napjaiban párját is s állandóan őrködik családjának biztonsága felett. Nem egyszer lőttem le kanrökát akkor, midőn konczzal szájában a rókalyukhoz érkezett, Vadászüdvözzel! *Gödöllőn*, 1901. márcz. 8-án.

Plecker Alfons,
m. kir. erdőáltiszt.

*

T. Szerkesztőség! Van szerencsém tudatni, hogy múlt évben *Kosztics Labud* úrral egy rókátanya kiásása alkalmával 6 fiatal s az öreg nőstényröka mellett az *öreg kanrökát is ott találtuk* s együttesen a többivel együtt kiástuk a rókalyukból. Tisztelettel! *Budapest*, márczius 3.

Vacsula Rezső.

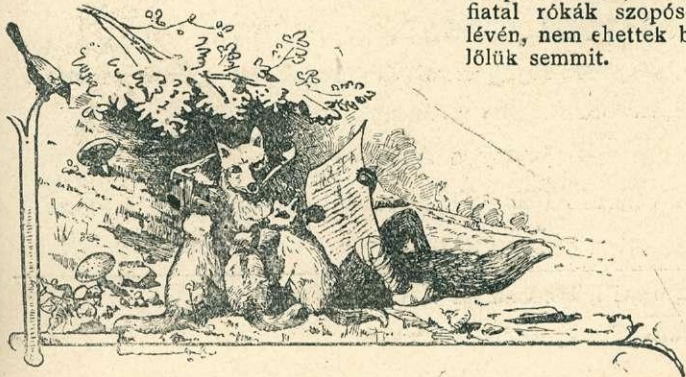
*

Szűcs József, a gödöllői kir. udvari fáczános fáczánosra egy hosszabb levélben — melynek leközöléséhez azonban nincs elég terünk, — szintén ama tapasztalatának ad kifejezést, hogy a kanróka szorgalmasan táplálja fiait, eleséget hord a rókalyukba s egyáltalában a leghűségesebb, leggondosabb családapának mutatkozik.

*

»*Segít-e a kanróka a szukának a kölykek táplálásánál?*« — ily cím alatt a »*Vadászlap*« folyó évi 6-ik számában a következő közlemény foglaltatik: Sokszor felmerült már az a téves hit, hogy a kanróka nem segít a szukának a kölyköket táplálékkal ellátni s azt teljesen a szukára bizza. Egyik német szaklapban alaposan meg van czáfolva ez a balhit. Ugyanis Braunschweigben H. erdőtanácsos egy oly kotorek kiásásánál volt jelen, melyből a szukát három nappal azelőtt ellőtték s ebben nem kevesebb, mint 22 fiatal nyulat találtak. Hogy az öreg kan három nap alatt hordta össze ezt a nyúlmenyiséget, ahhoz kétség már azért sem férhetett, mert valamennyi nyúl érintetlen

állapotban volt, mert a fiatal rókák szopósok lévén, nem ehettek belőlük semmit.

TUDÓSÍTÁSOK.

T. Szerkesztőség! Kedvelt kanári madaram divánom végénél egy asztalkán elhelyezett kalitkában lakott. Az idei szüniidőben történt, hogy feltűnt madárkám roppant étvágya. Napjában háromszor-négyszer kapta teli vályúját s mindig üres volt. A füttyülést abbahagyta s napjában több ízben félelmet jelző hangon sipákolott. Sokáig nem kutattam a dolgot, míg végre is felköltötte kíváncsiságomat és figyelni kezdtem. Következő reggel, midőn a takarítás befejezéseül a mandika is enni kapott, nem engedtem elsötétíteni a szobát s én a szomszéd szobában figyeltem. Madaram nemsokára sipítani kezd — én kinézek — hát egy kis szürke egérke éppen felugrik a diványra, annak karján az asztalkára, kicsi orrával lifelé fordítja a vályú ajtaját s kezd lakmározni a kendermagból. A madárka szárnyverdeséssel és sipákolással igyekszik megvédeni tulajdonát — de hiába. Az egeret mit sem zavarja haragja — hanem nyugodtan falja az eledelt. Ez érdekes látni valót még kétszer engedtem megismételni — tanuk jelenlétében — s azután a czicza tön igazságot. Mandim azóta kevesebbet eszik, de többet füttyül.

Dr. Á. G.

T. Szerkesztőség! A »*Vadászlap*« f. évi első számában egy közlemény jelent meg »*Szakirodalmunk érdekében*« címmel, ifj. Bartal Aurél úr tollából, a melyben a nevezett t. cikkíró elpanaszolja azt, hogy szakférfiaink mily közömbösek szakirodalmunk irányában. És hogy vajmi kevesen vannak azok, kik tapasztalataikat papírra vetve, egyik vagy másik szaklapban közzé teszik. Engedje meg a tiszt. szerkesztőség, hogy egyet-mást ebben a lapban elmondva, én is osztalokozzam a fentemlített cikkíró nézetiben. Bizony ha mélyebben elgondolkozunk rajta, elszomorít bennünket az, hogy a művelt nyugati államokkal szemben mennyivel hátrább vagyunk mi szakirodalmunkat tekintve. Nem akarom Bartal úr szavait lemásolni. Csakis azt fűzöm még hozzá, hogy azok a szomorú állapotok nemcsak a vadászati szakmában vannak meg, hanem egyáltalában az egész szakirodalmunkban. Lapozzunk csak végig egy pár szaklapot. Mit találunk benne? Lehet, hogy szép és nemes dolgokat is. De bizony ritkán találunk benne oly cikkeket, amelyekben egyik-másik szaktekintélyünk sorolja el gyakorlati ismereteit. És kik annak az okai, hogy csak ritkán olvashatunk ilyen cikkeket? Talán a szerkesztők? Oh korántsem. Hanem igenis azon szakférfiaink közömbössége, akik hivatva volnának szakirodalmunkat fellendíteni. Akik ahelyett, hogy tapasztalataikat papírra vetve, egyes szaklapokban közzé tennék, azt gondolják: »Hisz én úgyis tudom, más meg boldoguljon, ahogy tud.« Hát biz az elég szomorú dolog, hogy vannak egyesek, akik így gondolkoznak. No de talán majd másképp lesz. Bizony egy szakférfiúnak közleményeit, aki tapasztalásból beszél, többre becstülöm, mint egy-egy egész könyvtár szobatudósok által írt művet. Szép a tudomány úgy a theoria, mint a praxis terén, de hát egyik a másik nélkül meg nem állhat. Egyik kiegészíti a másikat. Fel tehát idősebb szaktérfaink! Ragadjatok tollat mindnyájan, kik arra hivatva vagytok. Emeljétek fel szakirodalmunkat olyan magasra, hogy a külföld irigykedve nézzen reánk. Mondjátok el közvetlenül szerzett tapasztalataitokat a szaklapok hasábjain, már csak azért is, hogy az ifjabb generáció mint drágaságot elhelyezhesse ismereteinek tárházába.

Bécsy Vilmos.

IRODALOM.

ÁLLATVÉDELEM. Ily czímen új szaklap indult meg Budapesten a múlt hónap közepén Monostori Károly szerkesztésében és Grimm Gusztáv kiadásában. Az ügyesen szerkesztett, havonként megjelenő szaklap egyszersmind hivatalos közlönye az »*Országos Állatvédő Egyesület*«-nek. Eddig Magyarországon a kolozsvári állatvédő egyesület igen jól szerkesztett »*Állatok védelme*« című lapja, **Bányai Elemér** szerkesztésében, volt az egyedüli szakorganum s most az ország fővárosában, Budapesten